

FORORD

Etik i kvalitativ forskning var ikke planlagt som tema for dette Nyhedsbrev. Den etiske dimension ved kvalitativ forskning viser sig dog at gå igen i de tre artikler, som bringes, og også i nogle anmeldelser. Anne Sofie Fink redegør for Dansk Data Arkiv's planer om ud over, som hidtil at opbevare kvantitative data, nu også at arkivere kvalitative data. Hun rejser her specifikke etiske spørgsmål, som kan opstå ved en central magasinering af kvalitative data, især spørgsmål om fortrolighed, loyalitet og gensidighed. Christin Tønseth diskuterer personlige og følelsesmæssige aspekter ved interviews, som ofte negligeres i forskningslitteraturen. Hun tager terapilignende situationer op, som opstod i en interviewundersøgelse af barnløshed, og diskuterer, inspireret af Jette Fog, etiske dilemmaer omkring afvejning af mulig nytte for projektet mod mulig skade eller ubehag for interviewpersonerne. I min artikel om det psykoanalytiske interview som inspiration for kvalitativ psykologisk forskning, kommer jeg, ligeledes inspireret af Jette Fog, ind på etiske barrierer for kritiske tolkninger og valideringer i akademiske interviews. Den terapeutiske kontrakt gør det derimod muligt gentagne gange over for patienten at komme med alternative og kritiske tolkninger af hans eller hendes udsagn, tolkninger som vil kunne ændre ved patientens selvopfattelse, interventioner som vil være uetiske i et kortvarigt akademisk interview. Det terapeutiske etiske frirum til at fremsætte og validere kritiske tolkninger af det, patienterne fortæller, bidrager til at gøre terapi til et privilegeret sted for psykologisk kundskabskonstruktion. I Nicoline Frøhlich's anmeldelse af Tove Thagaard's bog om "Systematikk og innlevelse" rejses der også etiske spørgsmål omkring forholdet mellem informanternes selvforståelse, og hvor nærgående tolkninger kan fremsættes.

Carl Verner Skou, der er en tidligere medarbejder ved Centret, har videreudviklet programmet Qualitative Media Analyzer. Vi bringer en omtale af dette på siderne 48, 49 og 50.

I forrige Nyhedsbrev skrev jeg, at den kvalitative metodebølge, som i flere årtier har domineret i andre samfundsfag, knapt er nået faget psykologi. Denne situation ser nu ud til at ændre sig. Forlaget Sage skal nu udgive en serie "Qualitative Research in Psychology" redigeret af David Silvermann. American Psychological Association har tidligere holdt afstand til kvalitativ forskning. På dens forlag udkommer der snart en bog redigeret af Camic med flere: "Qualitative Research in Psychology", og hvor også ovennævnte diskussion af psykoanalytisk terapi som kvalitativ forskning indgår. Nærmere annoncering af bogen bringes i næste Nyhedsbrev.

Alt er dog ikke så lyst ved kvalitativ forskning. I Danmark arbejder Henning Olsen ved Socialforskningsinstituttet med en undersøgelse af dansk kvalitativ forskning, og hans sammenfattende kvalitativtetsvurdering lyder således:

”Den foreløbige typologisering viser, at danske forskere navnlig er informative, når det handler om kvalitative undersøgelsers *forberedelsesfase*, om end valget af metodologisk tilgang sjældent diskuteres og begrundes.

Forskerne er mindre informative med hensyn til *datatilvirkningsfasen*. Det gælder især etablering af kontakt med informanter, kriterier for gennemførelse af interview (bortset fra oplysninger om interviewguide) interviewvarighed samt udskrift af interview og udskriftskriterier. Mindst informative er danske forskere angående *analysefasen*. Navnlig interviewkritik, kvalitetskriterier og videnskabsteoretiske refleksioner er et særsyn. Antagelsen om, at betydelige dele af dansk kvalitativ forskning er karakteriseret ved tvetydige og uforpligtende metoderegler, ved fraværende kontrol af data og ved arbitrære eller ingen analysestrategier, er således underbygget.”

Denne vurdering deles desværre af herværende redaktør. Andre synspunkter til denne kvalitetsvurdering af kvalitativ forskning er velkomne i næste Nyhedsbrev, såvel som andre bidrag om kvalitativ forskning fra læserne. Vi bringer fortsat boganmeldelser. En liste over bøger til anmeldelse findes på side 91. Har du andre bøger inden for området, som du vil anmelde så kontakt os. Assistancen honoreres med et gratis eksemplar af bogen eller et abonnement på Nyhedsbrevet.

Risskov, maj 2001

Steinar Kvale